کتاب ہذا بخدمت جناب فیضماب یعنی صدیق اللہ صاحب زادہ صاحب

برسد

الراقم

فقیر عبد محمد نذیر صاحب

تور ڈیرہ شریف

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ نحمدہ ونستعینہ ونستغفرہ ونؤمن بہ ونتوکل علیہ ونعوذ باللہ من شرور انفسنا ومن سیئات اعمالنا من یہدہ اللہ فلا مضل لہ ومن یضللہ فلا ہادی لہ ونشہد ان لا الہ الا اللہ وحدہ لا شریک لہ ونشہد ان محمدا عبدہ ورسولہ صلی اللہ تعالی علیہ وعلی الہ واصحابہ اما بعد فیقول العبد المذنب المسکین بل لا شی فی الحقیقۃ تراب اقدام العلماء الکاملین محمد مرید محی الدین الحنفی القادری النوشہری الفشاوری ابن ملا سلطان محمد الحنفی القادری من احقر الخدام حضرت شیخ الاسلام والمسلمین عمدۃ الفاضلین قدوۃ السالکین زین العارفین سند الکاملین شمس السموات والارضین خلیفۃ اللہ فی العالمین حضور لامع النور حضرت شیخ مولانا عبد الغفور غفر اللہ الشکور المعروف بابو البرکات مستجمع الحسنات جامع الکمالات مولانا صاحب الصوات علیہ ... والتحیات وسمیت ہذہ الرسالۃ بنصیحۃ المومنین ونجات المسلمین فی رد تحفۃ المومنین بدانکہ این خاکسار بمقدار از چند کتب این رسالہ نصیحۃ المومنین جمع نمودم ونام ... نسبت مفصلا کتب تفاسیر تفسیر حسینی تفسیر فتح العزیز تفسیر احمدی ...

تفسیر مدارک التنزیل. تفسیر طیبی. تفسیر معالم التنزیل کتب احادیث. صحیح البخاری
صحیح مسلم. سنن ابی داود صحیح سنن الترمذی. صحیح نسائی صحیح ابن ماجه. موطا امام
آثار امام محمد کرمانی شرح البخاری. سنن دارمی. مسند الامام حصکفی شرح سفر السعادت
نوادر الاصول. شرح اربعین عبد الکریم لاهوری. کتب عقاید و اخلاق. فقه اکبر
ملا علی قاری شرح امالی. عقاید النسفی شرح العقاید النسفی. رمضان افندی علی شرح العقاید
تمهید ابو شکور السالمی خیالی علی شرح العقائد طریقه محمدیه حدیقه الندیه شرح طریقه محمدیه
کتب فقه شریف و اصول فقه و فصول محیط القاضی محیط السرخسی هدایه نهایه
در المختار طحطاوی علی در مختار طوالع الانوار طحطاوی علی مراقی الفلاح. در منتقی
بستان ابو اللیث سمرقندی اشباه النظائر حموی شرح الاشباه فتاوی ظهیریه فتاوی
اهل بخارا مولوی عنایت الله محاشی شرح وقایه حمادیه مقدمة العلوم فتاوی قاضی خان
اسوله عشره بادشاه بخارا. سنابل فصل الخطاب. شمس الهدی مبسوط السرخسی
ارشاد الطالبین. فصول عمادی فصول الحواشی توضیح نور الانوار تذکرة الابرار
طحاوی معانی الآثار رساله که جناب فیض سحاب حضرت قطب الاقطاب غوث
الاحباب ابو البرکات جامع الکرامات مولانا صاحب الصلوات علیه الرحمه و افضل التحیات
از روی همین کتب وعظ و نصایح بر کل خلائق میکردند و امر معروف جاری کرده بودند
موافق حدیث شریف که در صحیح بخاری شریف وارد است باب قول النبی صلی الله
علیه وسلم الدین النصیحة لله و لرسوله و لائمة المسلمین و عامتهم وقوله تعالی اذا نصحوا لله
و رسوله حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی عن اسمعیل قال حدثنی قیس بن ابی حازم
عن جریر بن عبد الله البجلی قال بایعت رسول الله صلی الله علیه وسلم علی اقام الصلوة
و ایتاء الزکوة والنصح لکل مسلم حدثنا ابو النعمان قال حدثنا ابو عوانة عن زیاد بن علاقة
قال سمعت جریر بن عبد الله یوم مات المغیرة بن شعبة قام فحمد الله

نقل خط اصل فیصله از پسران جناب ولایت مآب ابو البرکات مولانا حضرت آخوند صاحب الصوات علیه الرحمة و افضل التحیات

حامدًا و مصلیًا و مسلمًا

بسم الله الرحمن الرحیم

بر جمیع اہل اسلام از خواص و عوام من جانب علمای مفصله ذیل ہویدا و مبرہن باد که اختلافات علمای سلف و خلف در باب نسوار کشیدن و تنباکو یعنی حقه کشیدن بسیار ہست مایان خادمان صاحب الصوات علیه اکمل التحیات عمل بر آن مینمائیم که آنچه خاص از زبان درفشان حضرت موصوف مسموع گشته و آن این است که نسوار کشیدن و چلم کشیدن ہر دو حرام است احتیاطا و مستحل آن ہر دو مسلمان گنہکار است نه کافر نیست و صلوة جنازه بروی گذاردن لازم است و نیز ذبح از دست وی حلال است و بعد از وفات جناب موصوف علیه الرحمه ہر چه در رسالجات مثل تحفة المؤمنین وغیره مخالف ازین عقیده مسطور است ہرگز معمول مایان نیست و نه معمول دیگر مسلمانان و نیز حکم براحت و کراہیت معمول مایان نیست والسلام علی من اتبع الہدی تحریر بتاریخ بیستم شہر جمادی الاول ست بروز جمعه ۱۳۰۲ ہجری خاص در موضع سید و شریف نزدیک مزار فائض الانوار

اسمای علمای مفصله ذیل

از جناب فیض مآب
از جناب سیادت و نقابت
و استگاه سلاله خاندان
مصطفویه عمده دودمان
مرتضویه عمدة المعاصرین
جناب بادشاه صاحب
اعلی الله مراتبه ...
این است عبارت ایشان
... فائض الانوار ...
ابو البرکات و الحسنات
مولانا صاحب الصوات
علیه الرحمه و التحیات
مشرف شده ... در
دفعه ثانیه ... سید ...
و در مجلس ... عام
کسی سوال کرده ...
نسوار و چلم کافر است
... در جواب ... بیان
... صاحب ...

نقل مواهیر

١
یا حافظ عبد الحنان
١٢٩٠

٢
یا حافظ عبد الخالق
١٢٩٢

٣ آخوندزاده صاحب نجم الدین	٤ زاده صاحب ابو بکر آخوند	٥ العبد قاضی عبید الله جی موضع مینگور	٦ العبد قاضی صاحب دردیال
٧ العبد قاضی نقیب الله موضع چینداخور	٨ العبد قاضی عبد الرحیم موضع کاٹلی	٩ العبد قاضی حسن موضع مینگور	١٠ العبد قاضی سیدان شاه موضع بنیر
١١ العبد مولوی غازیشاه صاحبزاده موضع گالوچ	١٢ العبد طوطی آخوند زاده موضع قنبر	١٣ العبد قاضی حیات خان موضع بنیر	١٤ العبد مولوی شاہمردان موضع اسلام پور
١٥ العبد قاضی بهاء الدین موضع هوڈی گرام	١٦ العبد عبد القدوس ساکن مهمند	١٧ العبد میان رسول شاه ساکن هوڈیگرام	١٨ العبد علی اکبر موضع گوگدره
	١٩ خادم شریعت رسول الله عبده قاضی حنان الله باجور	٢٠ العبد محمد عالم پاسینی ملا صاحب	

بقیه در صفحه [illegible]

سؤال

سوال ۲ نماز جنازه گنه کار خواندن رواست یا نه

الجواب نماز جنازه هر مومن رواست خواه عاصی باشد خواه مطیع ویصلّی علی کل بر و فاجر اذا مات علی الایمان الاجماع ولقوله علیه الصلوه والسّلام لا تدعوا (ای لا تترکو) الصلوة علی من مات من اهل القبلة فان قیل مثال هذه المسائل ای المسائل المذکورة من جواز الصلوة خلف کل بر و فاجر وغیر ذلک انتهی کذا فی رمضان افندی علی شرح العقائد صفحه ۳۰۴ مطبوعه اسلامبول قال علیه الصّلوة والسّلام مامن میت یصلی علیه امة ای جماعة من المسلمین یبلغون مائة کلهم یشفعون ای یطلبون له ای للمیت الا شفعوا ای قبلت شفاعتهم فیه ای فی حق المیت انتهی کذا فی حاشیة لرمضان افندی علی شرح العقائد صفحه ۳۱۵ حدثنا احمد بن صالح حدثنا ابن وهب حدثنی معاویة بن صالح عن العلاء بن الحرث عن مکحول عن ابی هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلّم الجهاد واجب علیکم مع کل امیر برا کان او فاجرا والصلوة واجبة علیکم خلف کل مسلم برا کان او فاجرا وان عمل الکبائر والصّلوة واجبة علی کل مسلم برا کان او فاجرا وان عمل الکبائر انتهی کذا فی سنن ابی داود جلد الاول صفحه ۲۵۲ مطبوعه مصر قوله تعالیٰ وَصَلِّ عَلَيْهِمْ وقوله صلی الله علیه وسلّم صلّوا علی کل بر او فاجر وانما کانت فرض کفایة لقوله صلی الله علیه وسلّم صلوا علی صاحبکم ولو کانت فرض عین ماترکها ولان فی الایجاب ای العینی علی الجمیع استحالة وحرجا فاکتفی بالبعض حموی انتهی کذا فی الطحطاوی علی مراقی الفلاح صفحه ۳۸۱ مطبوعه مصر اذا صلیتم علی الجنازة فاخلصوا لها الدعاء رواه سنن ابی داود کذا فی کنوز الحقائق صفحه ۱۲ الصلوٰة علی من مات من اهل القبلة رواه البخاری کذا فی کنوز الحقائق صفحه ۲۰۶ صلوا علی کل میت وجاهدوا مع کل امیر هق کنوز صفحه ۸۹ حرره مسکین محمد مرید محی الدین الحنفی القادری الغفوری عفی عنه

سوال ۳ نماز خلف فاسق جائز است یا نه

الجواب نماز خلف فاسق جائز است لکن نه بر مداومت بر طریق امامت و فسق بحد کفر نرسیده باشد و یجوز الصلوة خلف کل بر) بفتح الباء صفة بمعنی المحسن و بکسرها بمعنی الاحسان البر کل فعل مرضی وقیل اسم لکل خیر یقضی صاحبه الی الجنة واصله التوسع فی فعل الخیر ماخوذ من البر و فاجر) لقوله علیه السلام صلوا خلف کل بر او فاجر ولان علماء الامة کانوا یصلون خلف الفسقة واهل الاهواء والبدع من غیر نکیر وما نقل عن بعض السلف من المنع عن الصلوة خلف المبتدع فمحمول علی الکراهیة اذ لا کلام فی کراهیة الصلوة خلف الفاسق والمبتدع هذا ای جواز الصلوة خلف الفاسق اذا لم یؤد الفسق والبدعة الی حد الکفر واما اذا ادی الیه ای الی الکفر فلا کلام فی عدم جواز الصلوة انتهی کذا فی الشرح رمضان افندی علی شرح العقائد النسفی صفحه ۲۰۴ مطبوعه اسلامبول ۱۲ حدثنا احمد بن صالح حدثنا ابن وهب حدثنی معاویة بن صالح عن العلاء بن الحارث عن مکحول عن ابی هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم الصلوة المکتوبة واجبة خلف کل مسلم برا کان او فاجرا وان عمل الکبائر انتهی کذا فی سنن ابی داود صفحه ۶۲ مطبوعه مصر ۱۲

بسم الله الرحمن الرحیم

فتوی از علمای پشاور

حامدًا مصلیًا والسلام علی من اتبع الهدی اعلان و اطلاع عام بنام جمله علماء حنفی و ملکان و جمیع مسلمانان شرع دین متین که فی ما بین علماء عصر

بذا در کفر مستحل حرمت تنباکو وکشیدن دخان او اختلاف واقع شده بعد از ملاحظه
کتب معتبره بصحت رسید که در بعض کتب روایات اباحت ودر بعض کراهیت
ودر بعض حرمت است علمآء چچ واباخیل وعمرخیل وتپه امازی وکمال زی وسدم
وتپه رزڑ وهشتنگر وخټک در موضع شریف اسوټه بمکان عالیشان فیض نشان
ملا صاحب اسوټه بروز جمعه بتاریخ ۲۹ ربیع الثانی سنه ۱۳۰۲ حاضر آمدند وبروز شنبه
علمآء تپه جات مذکوره بموضع موصوف اتفاق کردند وحکم کردند که مصر ومستحل
تنباکو مسلمانست لکن گنهگار است وجنازه بر وی میشود ومنع نیست وزن بر و
طلاق نمی گردد ازین باعث که حرمت تنباکو وکشیدن دخان او مختلف فیه است
وحکم مختلف فیه عدم کفر مستحل است واین عقیده اهل سنت وجماعت است
وهر که معتقد کفر مستحل ومصر مباشر تنباکو وکشیدن دخانش میباشد از دایرهٔ اهل سنت
وجماعت خارج است

۴	۳	۲	۱ پشاور
العبد حاجی غلام جیلانی خلف حافظ حی صاحب مرحوم	العبد بدر الدین صاحب زاده عمر صاحب	خادم الشرع نبی فاضل شاه	قاضی غلام محی الدین
۸	۷	۶	۵
سید محمد ملا صاحب اوتمان زئی	فقیر غلام جیلانی ته خوانه	العبد آفتاب ساکن شیرپاو	اکبر شاه سید بالا مانی عفی عنه
۱۲	۱۱	۱۰	۹
العبد حبیب الله ساکن صریخ	ملا حمید الله ساکن صریخ	قاضی احمد ساکن لندی	بن سید احمد فضل شاه

میانصاحب گجرگرهی

۱۳ — العبد شریف الله ساکن صرنخ

۱۴ — العبد بهاء الدین ساکن غرغشتے

۱۵ — العبد سید محمد ساکن گنده

۱۶ — قاضی محبوب شاه ساکن گنبت

۱۷ — عماد الدین صاحب زاده ساکن قاضی آباد

۱۸ — احمد شاه ساکن گری

۱۹ — عبد المجید ساکن ادینا

۲۰ — مولوی فضل احمد ساکن هند

۲۱ — شاه غریب ساکن صوابی

۲۲ — سیف الله ساکن صوابی

۲۳ — ملا عظیم الله ساکن مانکی

۲۴ — ملا محمد سلیم ساکن لاهور

۲۵ — حمید الله ساکن نووه

۲۶ — قاضی مرل ساکن توردا

۲۷ — میر عبد الله ساکن توروا

۲۸ — ملا رضوان لتید ساکن دهوتی

۲۹ — قاضی فضل محمود ساکن دهوتی

۳۰ — ملا جمدر ساکن یعقوبی

۳۱ — ملا نعمان ساکن توده

۳۲ — ملا عبد الله حی ساکن شیخ جانا

۳۳ — قاضی غلام محمد ساکن تلامدی

۳۴ — ملا سید عالم ساکن شیرغند

۳۵ — سید اکبر ساکن شیرغند

۳۶ — حافظ سرمند ساکن هوتی

۳۷ — حاجی احمد علی

۳۸ — ملا عبد الرحمن ساکن ایلی

۳۹ — ملا زید الله ساکن گنبت

۴۰ — قاضی سعد نور ساکن توروا

۱۴۱
ملا
فضل قادر
ساکن ترنگزی

۴۲
ملا
حمید الدین
ساکن ترنگزی

۱۴۳
ملا
فضل احمد
ساکن عمرزی

۱۴۴
ملا
عبد الهادی
ساکن اوتمانزے

۱۴۵
لالا صاحب
قندہار

۴۶
ملا
غلام نبی
ساکن کانگرا

۴۷
ملا
شریف ساکن
یارحسین

۱۴۸
ملا
میر محمد ساکن
اسمعیلا

۴۹
ملا
حمید اللہ ساکن
ننکوئی

۵۰
ملا
سعادت
ساکن نودہ

۵۱
ملا
میر محمد ساکن
نودہ

۵۲
ملا
رحمت شاہ
ساکن شیوہ

۵۳
ملا
حمید اللہ ساکن
شیوہ

۵۴
ملا
غفران ساکن
شیوہ

۵۵
مولوی عو
صاحب کل الملد
بمولوی صاحب
ضروبی

۵۶
ملا
لطیف ساکن
یارحسین

۵۷
ملا
محمد ساکن
سرخن اویری

۵۸
ملا
محمود ساکن
باریک آب

۵۹
العبد
ملا صاحب
گرمایہ

۶۰
باغی شاہ
ساکن
شیوہ

۶۱
ملا
محمد حسن
ساکن مچی

۶۲
عبد القدیر
صاحبزادہ صاحب
ساکن تودیر شریف

۶۳
ملا
محمد نور ساکن
تہرای پایان

۶۴
ملا
عبد القدوس
ساکن گجرات

۶۵
ملا
خیوہ دین ساکن
گجر گری

۶۶
ملا
فضل احمد
ساکن اوتمانزی

۶۷
قاضی
حضرت شاہ
ساکن امازی

مہر ملا صاحب اسوٹہ
۶۸
منتظر لطف
اللہ حمید
اللہ

این همه علمای کرام عظام از شهر پشاور اند و اینجانب از زبان درفشان جناب صاحب علیه الرحمه وممانعت جنازه چلم کش ونسواری شنیده ام مگر آنجناب حکم حرمت میفرمودند ما نیز بمتابعت ایشان حرام میگوئیم حاجی صاحب

سید منی رحمة الله علیه

حاجی نصیر سید منی

نقل خط از جناب صاحب زاده صاحب حافظ عبد الخالق زاد مرتبه که برای شرفای روزکار عالیمقدار سجاده نشین جناب محبوب سبحانی سید عبد القادر جیلانی قدس الله سره العزیز حضرت شیخ سید سلمان افندی زاده درجته که در بغداد شریف سکونت دارند بجهة اوشان این خط تحریر شده بود از بغداد شریف برای مسکین در بمبئی رسید استفسار این خط را واضح بنمائید رساله مطبوعه مرسول شد و همین خط بمع مهر جناب ابوبکر آخوندزاده صاحب و بدستخط ملا صاحب یاسینی اعنی محمد عالم موجود هست

بسم الله الرحمن الرحیم

اللهم صل علی سیدنا مولانا محمد وعلی آل سیدنا مولانا محمد بارك وسلم صلوا علیه وسلموا تسلیما

بخدمت جناب فیض درجات سراسر سعادت بلبل باغ شریعت طوطی بوستان طریقت غواص دریای معرفت سیمرغ چمن ملکوت همائی درج لاهوت شاه باز بلند پرواز مقام ناسوت اعنی انقی الاشراف سید سلمان افندی نقیب زاده خدایگانی کرام دام الله عزه واجلاله وضاعف اجر عمله سلام مسنون من لسان بدیده میرسانا د بعد ها بر جناب فیض مآب مشهود معلوم باد که در بیست دویم شهر جماد الثانی سنه ۱۳۳۲ هجری گذشته بود که یک از خادم خادمان شما در نزد این خادم شرع نبوی صلی الله علیه وسلم رسید اسم ایشان سید ابراهیم کنزی این چنان تقریر نمود که در بغداد شریف از جانب صوات از طرف جناب اقدس قدس سره العزیز

صاحب

صاحب الصوات علیه الرحمة بیان نمود هر که مستعمل و مستحل تُتُن باشد نکاح او باطل و ذبح او حرام است و نماز جنازه برو نه گذارید آن سید کنڑی مذکور چونکه درینجا با مایان ملاقی شد بیان حال چنین چنان اظهار کرد این خادم شرع بسیار دلگیر شد و خفقان نمود بعد از اطلاع شدن اینجانب این نیاز نامه نشا لها نوشته شد که بران شرافت پناهان علیا مراتب بلند مکان برسد بعدها مشهود میدارد که چیزے گفت و گوئی که در حق صاحب صوات علیه الرحمة گفته شده بود و حواله کرده بود همگی و تمامی دروغ و افترا و کذب محض است لیکن اینقدر حرف است که در ضلع پشاور از عوام الناس یک شخص از جهت عدم علمیت بلا فکر بلا تامل این سخنان پراگنده گفته بود و حواله بر قبله گاه من کرده بود مایان اطلاع یافتیم و علماؤ و فضلاؤ و ماذونان قبله گاه خود را طلب کردیم و از ایشانان جواب این حرف افترا رسیدیم و جمیع علماء زمان و فضلاء دوران و ماذونان قبله گاه من چنین جواب فرمودند که هیچ وقت من الاوقات کفر بر مستعمل و مستحل تتن نگفته بود و نه کسی از زبان مبارک ایشان سخن شنیده بود که نکاح او باطل است یا ذبح او حرام است یا نماز جنازه برو نگذارید لیکن صاحب علیه الرحمة میگفت حرام است اختلافی و مردمان را قهر و زجر و تنبیه میکردند که این فعل مذموم و قبیح و ناکارو حرام است احتیاطا این فعل را نکنید آن شخص افترا بر قبله گاه من کرده بود قول او را مردود ساختیم باقی عرض چنان است که در اطراف ولایت شما هر کسیکه باشد از علماء و فضلاء و ماذونان و مشائخ انجائی ابر احوال قبله گاه من و احوال مایان اطلاع کنید که سخنان پراگنده گفته شده از دلهائے ایشان برآید و شکوک کم شود

مهر (ابوبکر ۱۲) — مهر (عبد ... ۱۳۰۰)

مورخه ۲۲ شهر جمادی الثانی سنه ۱۳۰۲ هجری
تاریخ خط هذا که مرقوم شده بود

شواهد از لسان حق ترجمان غوث الزمان قطب الدوران مولانا صاحب علیه الرحمة والغفران المشهور با آخوند صاحب الصوات علیه المغفرة والرضوان بدین تفصیل

استفسار

۱
از جناب فیض مآب سیادت پناه ونقابت دستگاه سلاله خاندان مصطفویه عمدهٔ دودمان مرتضویه عمدة المعاصرین جناب پادشاه صاحب اعلی مراتب ساکن کنڑ این است عبارت ایشان اشهد شاهدی میدهم که چند دفعه بحضور فائض النور ابوالبرکات والحسنات مولانا صاحب الصوات علیه الرحمة والتحیات مشرف شدم در دفعه ثانیه که رسیدم و در مجلس نشسته بودیم کسی سوال کرد که عامل نسوار و چلم کافر است یا نه دجواب آنکس فرمودند که خدائے تعالے تراخوار کند بگذار این سخن را یعنی بمان نسواری و چلمی را فرمودند که وهابی و کافر و زانی و شرابی راکسی غرض ندارد و چلمی و نسواری راگرفته اید چلم و نسوار حرام است احتیاطی باز کسی سوال کرد که نماز خواندن خلف چلمے ونسواری جائز است یا نه فرمودند که نماز خلف فاسق رواست که زانی باشد و دنبال چلمی روا نیست و خودمن چلم دران حال میکشیدم و ایشان راگفته بودم که چلم می کشم و وقت نماز عصر بود مرا امام کردند و امامت کردم و مسافر بودم دو رکعت را تمام کرده سلام دادم و دو رکعت بقیه را تمام کردند و دیگر که مرا تلقین طریقه حضرت قادریه کردند هرگاه چلمی کافر بیبودی پس مراچرا امام کردند و نماز عقب من خواندند و مرا تلقین کردند و درین تحریر اصلا شک و شبه نیست حرره سید محمود بادشاه ساکن کنڑ

محمود حسینی سید ۱۲۹۶

استفسار

۲
از اجل مشائخ کرام صاحب دیانت و ریاضت صاحب اجازت وارشاد

از طریقه حضرات قادریه واز حضرات نقشبندیه قدس الله اسرارہم که خلیفه
وصاحب ارشاد از صاحب علیه الرحمه بودند والامراتب جناب حاجی نصیر صاحب
المشهور بحاجی صاحب بیدمنی علیه الرحمة این ہست عبارت ایشان
اینجانب از زبان دُرفشان جناب صاحب علیه الرحمة ممانعت جنازهٔ چلم
کش ونسوارے شنیده ام مگر آنجناب حکم حرمت میفرمودند مانیز بتابعت
ایشان حرام میگوئیم (حاجی نصیر بیدمنی) بیدمنی نام دہ ہست در تپه مهمند از توابعات
کابل حرسها الله تعالے عن الآفات والتزلزل که ایشان درانجا سکونت داشتند
اشهد شاهدی میدہم من غیاث الدین صاحب زاده که جناب
مولانا صاحب علیه الرحمة ہرگز بر عامل نسوار وچلم یعنے حقه کش چلم تکفیر نکرده وممانعت
جنازه نفرموده اند وجنازهٔ چلم کش را خوانده اند ومیخواندند وعلمایان که در
مسجد ایشان برائے ملاقات که از دیار خود ہا می آمدند نسوار میکشیدند چنانچه
عالم باعمل جامع المعقول والمنقول حاوی الفروع والاصول مولانا سید احمد
صاحب مرحوم المشهور بملا صاحب تتمهٔ اخوند ملا یوسف که در سنه ١٢٨ در
پانزدهم ربیع الثانی آمده بودند وجناب فضیلت مآب قاضی محمد غلام صاحب
مرحوم المشهور بقاضی صاحب کرڑوی وجناب صاحب زاده صاحب کلان
المعروف به پیر میا نصاحب اسم ایشان میان سید احمد شاه جیلانے
ساکن نوشهره دو دفعه آمده بودند وگاہی زجر وتنبیه نکردند بالمشافه ونه پس
آنها وہمچنین قاضی صاحب کاٹیلی لیکن حرام ترجیحی میفرمودند احتیاطاً +
کتبه غیاث الدین صاحب زاده ساکن ہوڈیگرام ملک صوات ماه
ربیع الثانے سنه ١٣٠٣ ہجرے ایشان اولاد حضرت مولانا شیخ صاحب قدس الله سره العزیز تو دیرگی

استفسار

از جامع المعقول والمنقول حاوی الفروع والاصول محب اہل اللہ حاجی
مولوی ملا محمد نظر شاہ اخوندزادہ صاحب ساکن خوست کابل کہ در چند مدت
نزد ملا فضل احمد صاحب کانرا غورسند و ملا صاحب چپرپال کوہستان صوات
تحصیل علوم شریف می نمودند و در سالی سہ چہار دفعہ برائے زیارت شریف مولانا
می آمدند و خود ایشان نسوار می کشیدند در سالی حافظجی صاحب ساکن قریہ
غالیگی کہ وفات یافتند ایشان در ہمان سال بیعت طریقت کردند و نسوار میکشیدند
و جناب صاحب مبارک را اظہار کردہ بودند کہ من نسوار می کشم جناب مولانا
فرمودند کہ بدعا نمیشود افغانی ہمراہ نسوار بکنید بعد از ان خلاص خواہید شد مرچ
سیاہ را خواندہ دم کردہ دادند از نسوار کشیدن ماندند یعنی گذاشتند گاہے
ایشان را قہر و غصہ نکردہ بودند و اکثر تحقیقات مسائل شرع شریف ہمراہ ایشان
مجلس عام میکردند و جناب میانصاحب برکنڈی و جناب مولویصاحب شموزئی
مرحوم حاضر می بودند فقط این است عبارت ایشان الفرق بین الخمر
وما سواها من الاشربة ثابت لاحاجة الى التفصيل بان مستحيل
الخمر كافر لان حرمتها قطعية ومستحيل غيرها ليس بكافر
لان حرمتها ظنية ومايقولون ان هذا الحكم مسموع من مولانا
ومرشدنا وصاحبنا اعنى صاحب الصوات رحمة الله عليه
مجرد اختراع لابد من الاثبات القوية عليه حررہ العبد محمد نظر شاہ
الساكن فى الخواست كابل عفى عنه فى التاريخ ١٠ ماه صفر المظفر ۱۳۰۳ ہجرے

۵ آنچہ جناب مستطاب مولویصاحب محمد مرید محی الدین تحریر کردہ است
حق و صواب است موافق کتاب اللہ و سنت است و از زبان درفشان

مولانا

مولانا صاحب علیہ الرحمۃ والغفران چنان مسموع گشتہ کہ نسوار و چلم حرام است
ترجیحی ہر امرے کہ دائر گردد مابین حل و حرمت ترجیح جانب حرمت است وحکم
تکفیر و ممانعت جنازہ و مستحل را کافر دانستن ہرگز از وشان نشنیدہ ایم و ہر
کس میگوید افترا و بہتان بر آن جناب است کتبہ احقر السبحان عباد اللہ
الصمد اعنی حاجی محمد ساکن اللمقان عفی عنہ بقلمہ شہر ربیع الاول ۱۳۰۲ھ

استفسار

از جناب فیضمآب حاج الحرمین الشریفین مہاجر مدینۂ منورہ مولوی حاجی
ملا محمد رحمت اللہ صاحب ساکن تورو اضلاع پشاور کہ فی الحال مدت
تخمیناً بیست و پنج سال میشود کہ در مدینہ منورہ سکونت دارند میگوید کہ ما یان از
حرمین شریفین در صوات رفتیم و پسر عم اینجانب کہ بسیار کلان عالم بود آنرا
بصاحب حق می نامیدند صاحب حق بخدمت صاحب علیہ الرحمہ عرض کرد
کہ مایان شنیدیم کہ شما نسوار را حرام میگوئید و بلا غنڈ نسوار را کشیدہ رو
بروئے حضرت مولانا در دست انداختہ کشیدند جناب مولانا فرمودند کہ ما
حرام میگوئیم اما ہمراہ شما تحقیقات نمیکنیم کہ مہمان می باشید بعد از ان او
شان فرمودند کہ ما تحقیقات میکنیم صاحب فرمودند کہ ما ہمراہ شما تحقیق نمیکنیم
رعایت داریم ہمین قدر بس است چنانچہ درباب تعزیر آوردہ است
من الکفایۃ وفی الفتاوی التعزیر علی اربع مراتب تعزیر اشرف
الاشراف کالفقہاء والعلویۃ وتعزیر الاشراف کالدھاقنۃ و
تعزیر اوساط الناس وتعزیر الخساس فتعزیر اشرف الاشراف
الاعلام لاغیر وھو یقول القاضی بلغنی کذا یکذا وتعزیر
الاشراف الاعلام والجر الی باب القاضی وتعزیر

اوساط الناس الاعلام والجر الی باب القاضی والحبس وتعزیر الخسائس الاعلام والجر والضرب والحبس مع ذلک انتہی کذا فی الحماد صفحہ ۲۴۵ جلد الاول۔ جناب ایشان عمل براین عبارت کردہ کہ تعزیر شرعی ازجہت ملاکہ اعلام بود شدہ بود دویم مولانا صوفی ومشایخ وقت نزد صوفیان اہل سلوک ہر مکروہ حرام است واین حرام اتفاقی است اینجانب ہرگز حکم تکفیر وممانعت جنازہ از وشان نشنیدہ ایم ہر کس می آمد در مسجد ایشان خفیہ نسوار میکشید ومردم باوشان میگفتند جناب ایشان سکوت میکردند کتبہ الراجی الی رحمتہ اللہ عبدہ محمد رحمت اللہ کابلی ثم المدنی از اصل ساکن توروا

۷ آنچہ مولویصاحب درین رسالہ تحریر کردہ ہمہ حق است وموافق کتاب اللہ وسنت است ومخالف آن بر غلط محض است واجہل است ہرگز حکم تکفیر وممانعت جنازہ بر عامل حلیم ونسوار وبر مستحل آن از جناب قطب الدوران صاحب علیہ الرحمۃ والغفران نشنیدہ ایم حررہ ملا محمد حجی اولاد ملا ایمل بابا ساکن چملہ قریہ اگارہ ملک بنہیر فی الحال در بمبئی عفی عنہ

۸ استفسار از زبان حاجی ملا گلاب شاہ ساکن دوڑ کابل تخمینا ہفتاد سال عمر دارد ومرید چہل سالہ آنجناب است اینجانب از جناب صاحب علیہ الرحمہ حکم تکفیر حلیمی ونسوارے نشنیدہ ام وہرسالی دوبار در صوات میروم ومی بودم اینچنین بیان نفرمودند واز جناب سراج الدین صاحب ساکن خوست المعروف باد کڑ صاحب نشنیدم ومسلم بگناہ کافر نمی شود ومستحل آن گناہ کافر است کہ ثبوت آن بدلیل قطعی باشد یعنی قرآن شریف حررہ العبد المذنب حاجی گلاب شاہ ساکن دوڑ لوطالبع کابل مہر (گلاب شاہ ۱۲)

استفسار

۹

ازجناب میان محمد امین خواجه سیٹھی کہ از خواص خدمتگاران صاحب الصوات است این است عبارت ایشان خدا را یاد کرده میگوئیم کہ جناب صاحب علیہ الرحمہ وفات یافتہ اند و ما ہم مردن داریم درباب نسوار از جناب صاحب علیہ الرحمہ پرسیدیم کہ جناب مفتی حمید گل صاحب مرحوم نسوار میکشد نماز ما یان چہ طور است یعنے صحیح است یا نہ در جواب حضرت مولانا فرمودند کہ نماز عقب نسواری مکروہ است و نماز میشود مایان را از مسجد خود منع نکردند و در دویم مسجد ہم رفتن امر نکردند بلکہ فرمودند کہ مفتی صاحب عالم است دگر اماما ن علم ندارند نماز میشود حررہ محمد امین فی التاریخ ۲۹ شہر شوال سنہ ۱۳۰۳ ہجریہ

استفتاء از علمائ و مفتیان بخارای شریف

کہ منصب دار از جناب فیض سحاب امیر المؤمنین اعنی السلطان امیر سید عبد الاحد بہادر خلد اللہ تعالیٰ ملکہ و سلطنتہ میباشند کہ مشفق و محب نوادر میان فضل قادر صاحب خواجہ متولی حفظہ اللہ تعالی ملازم و ناظر میان صاحبان مشفقان مکرمان میان حاجی میر احمد صاحب زاد عمرہٗ ابن میان حاجی محمد گل مرحوم و میان حاجی محمد امین ابن میان حافظ محمد سعید مرحوم و میان عبد الحمید ابن میان حاجی عبد الرشید مرحوم است برائے گماشتۂ خود میان حاجی حافظ غلام محمد تحریر کرده بود کہ نماز جنازۂ چلم کش و نسوار کش از مسلم اہل سنت و جماعت میشود یا نہ از علماء و مفتیان بخارائے شریف استفتاء حاصل کرده ارسال دارید میان حاجی حافظ غلام محمد ساکن نوشہرۂ کلان ضلع پشاور از دوشانان استفتاء حاصل کرده فرستاده است در پشاور رسیده چون کہ داعی از بمبئی در اول شہر صفر سنہ ۱۳۰۴ھ در شہر پشاور رفتہ

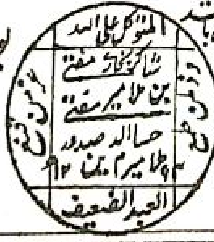
باقی عبارت کتب از استفتار گیارا

درانجا جناب میان فضل قادر صاحب باینجانب برائے طبع کنانیدن عطا نمود جزاك الله فی الدارین خیرا ۔ الله تبارک وتعالے اینچنین محبان ومحققان دین را در حفظ خود سلامت نگهدارد که حسنات از ایشانان در وجود آید که اجرائے شرع شریف باشد ومعاون دین ومددگار شرع مبین باشند آمین یارب العلمین

نقل استفتاء

تیمنا بذکره الا علی ما قولہ ائمة الاسلام رضی الله تعالی عنهم درین مسئله که بر تقدیر آنکه مسلم چلم کش فوتیده باشد وشخصے میگفته باشد که جنازه خواندن بروے درست نیست در شریعت در ینصورت کشیدن چلم از جمله کبیره بودن در نفس کتب حنفیہ معتمده متداوله موجود نیست لهذا این قول از همان شخص لایعتبر بوده جنازه خواندن بر همان مسلم درست بل از جمله فروض کفایه باشد بشرائط یا فی قوله والتتن الخ اقول قد اضطربت اراء العلماء فیه فبعضهم قال بکراهته وبعضهم بحرمته وبعضهم باباحته وافرده بالتالیف الخ وللعلامة الشیخ علی الاجهوری المالکی رسالة فی حله نقل فیها انه افتے بحله من یعتمد علیه من ائمة المذاهب الاربعة قلت والف فی حله ایضا سیدنا العارف عبد الغنی النابلسی رسالة سماها الصلح بین الاخوان فی اباحة شرب الدخان وتعرض له فی کثیر من تالیفه الحسان واقام الطامة الکبرے علی القائل بالحرمة او بالکراهة فانهما حکمان شرعیان لابد لهما من دلیل ولا دلیل علی ذلك فانه لم یثبت اسکاره ولا تفتیره ولا اضراره بل ثبت له منافع فهو داخل تحت قاعدة الاصل فی الاشیاء الاباحة وان فرض اضراره للبعض لا یلزم منه تحریمه علی کل احد فان العسل یضر باصحاب الصفراء الغالبة وربما امرضهم مع انه شفاء بالنص القطعی ولیس الاحتیاط فی الافتراء علی الله تعالی باثبات الحرمة او الکراهة اللذین لابد لهما من دلیل بل فی القول بالاباحة التی هی الاصل الخ رد المحتار بود رد المحتار من نفسه

استفتا باصطلاح بخارای شریف روایت درحرمت تنباکو یعنی نسوار از بخارای شریف من
مسکین محمد مرید محی الدین الحنفی القادری الغفوری البشاوری النوشهری در سنه ۱۲۷۷ از نزد جناب
ولایت مآب عالم فاضل اجل متقی بی بدل جامع المعقول والمنقول حاوی الفروع والاصول
مقتدای زمان حضرت ایشان آخوند محمد سلطان خواجه ابن اعلم مولوی میر عبد الله خواجه
شیخ الاسلام رحمهما الله تعالی در عصر حضرت بادشاه معظم خاقان المکرم حضرت امیر المومنین سید امیر
نصر الله بهادر مغفور مرحوم آورده ام وجناب حضرت ایشان موصوف در مدرسه گاوکشان
مدرس ومفتی بودند ثانیاً آخوند شدند در وقت سلاطین الزمان حضرت خاقان سید امیر مظفر مغفور
مرحوم ودیگر علماء کرام وجناب ولایت مآب قطب الاقطاب غوث الاحباب ابو البرکات
والحسنات حضرت اخوند صاحب الصوات علیه الرحمة والتحیات مزین بمواهیر خود کرده اند
نقل اصل استفتا یعنی روایت تیمناً بذکره الاعلی ما قول ایمة الاسلام رضی الله عنهم درین مسئله
که بشریعت غراء نبویه علی مبلغها الصلوة والسلام والتحیه اکل بنج وحشیشه وافیون وتتون
یعنی تنباکو حرام بوده اصرار بروی از کبائر بوده فاعل آن مستحق زجر وتعزیر باشد یا نی ثم قال
شیخنا النجم والتتن الذی حدث وکان حدوثه بدمشق فی سنة خمسة عشر بعد الالف یدعی
شاربه انه لا یسکر وان سلم له فانه مفتر وهو حرام لحدیث احمد عن ام سلمة قالت نهی رسول الله
صلی الله علیه وسلم عن کل مسکر ومفتر قال ولیس من الکبائر تناوله المرة والمرتین ومع نهی
ولی الامر عنه حرام قطعا علی ان استعمال مثله بما اضر بالبدن نعم الاصرار علیه کبیرة کسائر الصغیرة
انتهی بحر در مختار من نفسه ویحرم اکل البنج والحشیشة والافیون لکن دون حرمة الخمر
من نفسه ویحرم اکل البنج والحشیش وهو ورق القنب والافیون لانه مفسد للعقل ویصد عن
ذکر الله تعالی وعن الصلوة لکن دون حرمة الخمر فان اکل شیئا من ذلک لا حد علیه وان
سکر منه بل یعزر بما دون الحد کذا فی الجوهرة وکذا یحرم جوزة الطیب لکن دون حرمة الحشیشة
قاله المصنف ونقل عن الجامع وغیره ان من قال بحل البنج والحشیشة فهو زندیق مبتدع بل قال

نجم الدین الزاهدی انه یجزر ویباح قتله وار المختار من نفسه تنباکو توتون تحفه تتن بضمتین در ترکی تنباکو را گویند

غیاث اللغات

مهر جناب حضرت اخوند صاحب علیه الرحمه

مهر ملا صاحب کلان نوشهره

باشد

شیخ الاسلام
بن مولوی میر عبدالله خواجه
محمد سلطان خواجه مفتی
۱۲۷۲

باشد

یا حافظ
عبد الغفور
۱۲۸۷

باشد

اخوندزاده
محمد قاسم
۱۲۹۰

باشد

المتوکل علی الله وافوض
امری الی الله
داملا نور محمد مفتی
۱۲۸۶

باشد

محمد لطف رحمة للعالمین
وافوض امری الی الله
مفتی شرع برهان الدین
۱۲۸۶

باشد

احمد علی
۱۲۹۲

باشد

الحنان
عبد
یا حفیظ
۱۲۹۶

وافوض امری الی الله
قاضی شرع شریف جمهور خان قضا
میر عبدالله اولاد رسول مجتبا
یا حی یا قیوم

باشد

همین حکم تنباکو صحیح ست از روی تقوی هر امر یکه دائر گردد
مابین حل و حرمت ست ترجیح جانب حرمت ست لکن
مستحل تتن کافر نیست بل مسلمان گنه گار ست

کتبه محمد مرید محی الدین الحنفی القادری عفا عنه

بسم الله الرحمن الرحیم

سوال چه میفرمایند علمای دین متین شرع مبین درین مسئله که کل دخان حرام حدیث هست یا نه

دو بلیه

ودر باب حرمت حقه یعنی چلم کشی حدیث هست یا نه بینوا توجروا رحمکم الله تعالی
الجواب کل دخان حرام حدیث نیست حضرت شاه عبدالعزیز صاحب دهلوی علیه الرحمه در اسوله
عشره بادشاه بخار التصریح کرده است ومولوی عنایت الله محشی شرح وقایه آورده هرکه در حق
دخان حدیث آورده همه مفتریات وموضوعات اند وصاحب تحفة المرضیه فی بیان اخبار القدسیه
از علی اجهوری سوال کرده است که همین احادیث که نقل کرده اند صحیح اند یا نه در جواب گفت همه کذب
اند از برای حدیث روشنی است مانند روز وانه برای کلام غیر تاریکی است مانند شب
پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم گفته است هرکه دروغ نسبت بمن جای خود را اگر در دوزخ واسم حقه وچلم
مطلقا در احادیث آن سرور علیه الصلوة والسلام نیست جواب سوال عاشر کل دخان حرام حدیث
نیست ودر حلیت وحرمت حقه اختلاف است اصح آنست که مکروه تحریمی است از جهت بوی بد
که از دهان حقه کش می آید مثل پیاز خام وسیر خام واز جهت تشبیه با اهل نار که گردد واز درون
ایشان خواهد بر آمد من اکل البنج ومات الخ اصلا در کتب حدیث نیست بلکه الفاظ رکیک این هردو
کلام صریح معلوم می شود که مجهول وموضوع است ونوشتن علاء الدین تبریزی اعتباری ندارد
که درین باب اعتبار بر قول محدث معتبر که حدیث را بیان نماید باید کرد اما وعاظ احادیث
غیر معتبره را برای تخویف وترهیب ذکر می کنند واز حال آن احادیث مطلع نباشند تفصیل مسئله
حقه این است که در حشیشیت تنباکو وجه حرمت متحقق نیست زیرا که حرمت علت در
نباتات منحصر بر دو چیز است سمیت وسکریت واین حشیش خالی از ین هر دو چیز است لیکن
در استعمال آن باین کیفیت که دخان او را در کشیده وجه از کراهیت میرسد یکی بوی بد
که از دهان حقه کش می آید دوم تشبه با اهل نار واین هم علت کراهیت است چنانچه در تخصر
یعنی دست بر تهی گاه نهاده ایستادن ودر تختم بحدید نهی در شرع وارد شده سیوم ملکم
استعمال این وضع مسلم را ملابس نار میگرداند وملابست با نار مکروه است لانها
صورة عذاب الله تعالی ولهذا از کی یعنی داغ نهادن نهی وکراهیت آمده وهرچند این

ثلاثہ مستلزم نہی تنزیہی است اما بسبب اجتماع منجر بکراہیت تحریمی شده وبعضی از اہل
معقول گفته اند که لفظ کل دخان حرام ہرچند حدیث نباشد از کلام درست است زیرا که دخان نزد اہل
عقل مرکب از دو چیز است ارضیت وناریت بعلت سمیت است وچون علت مرتفع شود
حلال گردد مثال استعمال نوره با برگ پان وطین ارمنی وطین مختوم در ادویه پس اگر استعمال این
دخان بطریق اصلاح بدن باشد یا مثل بریاح ورفع قبض علت نخواهد داشت ودر بعضی کتب درسیه
آن از آیه کریمه یوم تاتی السماء بدخان مبین یغشی الناس ہذا عذاب الیم استدلال کرده گفته اند
ازین آیه معلوم شد که دخان آلهٔ عذاب است وآلهٔ عذاب را استعمال کردن درست نیست وجواب
ازین شبهه آنکه صغری وکبری ہر دو ممنوع اند زیرا که دخان آلت عذاب است آلهٔ تنعم ہم است چنانچه
در استعمال عود که در حدیث وارد است که مجامرہم الالوه یعنی عود طیب را برای بهشتیان در بهشت در
مجامر خواہند آورد ونیز استعمال آلهٔ عذاب مطلقاً ممنوع نیست زیرا که عذاب قوم نوح علی نبینا وعلیه الصلوٰة
والسلام آب طوفان بود انتهی کذا فی اسوله عشره بادشاه بخارا کلام شاه عبد العزیز صاحب دہلوی علیه الرحمه
۱۲ مولوی عنایت الله نخشبی نسخه حو قایه آورده است که احادیث مذکوره اصلی ندارند چنانچه در فتح العمیق
شیخ علی متقی در معرفة الموضوعات آورده فان قیل قد نقلوا احادیث علی حرمة الدخان قلنا لا اصل
لها فی کتب الاحادیث انتهی ۱۲ شیخ عبد الحمید علی الزینبی در کتاب خود تحفة المرضیه فی مباز
اخبار القدسیه مطبوعه مصر صفحه ۱۱۱ و ۱۱۲ فائده ذکر الزرقانی علی العزیة بانه سئل سیدی علی
الاجهوری عن الدخان وان شخصا ینقل فیه احادیث وہی وایاکم والخمر والخضرة ای شجرة الدخان و
ان حذیفة قال خرجت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم فرای الشجرة فہز راسه فقلت یا رسول الله
لم ہزیت راسک فقال یاتی ناس فی اخر الزمان لیشربون من اوراق ہذه الشجرة ویصلون بہا وہم
سکاری اولئک ہم الاشرار بریٔون منی والله بریٔ منہم وعن علی من شربہا فہو فی النار
ورفیقه ابلیس فلا تعانقوا شارب الدخان ولا تصافحوه ولا تسلموا علیه وفی خبر انہم من اہل الشمال
وہو شراب الاشقیاء وہی شجرة خلقت من بول ابلیس حین سمع قول الله عن عبادی لیس لک

عليهم

عليهم سلطان فدهش فبال فخلقت من بوله بنيتو مالكنا الجواب عن هذه الاحاديث و
هل هي واردة و ماذا يترتب على راويها بالكذب وماذا يلزمه حيث نفي الايمان والاسلام
عن شاربها من غير اصل وهل يحرم استعماله ام لا فاجاب بما نصه من قال ان هذه الاحاديث
واردة في الدخان كذب قال الربيع بن خيثم ان للحديث ضوا كضوء النهار ولغيره ظلمة كظلمة
الليل ومن كذب عليه صلى الله عليه وسلم متعمدا فهو من اهل النار والحاصل انه لا يحرم تشربه الا من
يغيب عقله او يضره في جسده او يؤدي استعماله الى ترك واجب عليه كنفقة من تلزمه نفقته او تاخير
الصلوٰة عن وقتها او يقتر على نفسه ويصرف في ثمن الدخان او يحرم عياله من الاشياء المباحات
نعم ذا او في هذا الك كله يكره لفقط اما شربه في مجلس القران والعلم فهو حرام وصاحب القراءة لا
يوجر بل يوزر ولا يحجر ويخذل ولا ينصر هو وجلساؤه وصاحب البيت اشد اثما وحسرة وندامة
يوم القيامة من حيث انه تهاون بكلام الله القديم ولم ينه عن هذا الوزر العظيم وكذا الكلام
عند القراءة حرام ولو مباحا فما بالك بالغيبة التي يتسلون بها اهل هذا الزمن والله سبحانه
وتعالى اعلم انتهى كذا في تحفة المرضية في بيان اخبار القدسية ❊ قال النووي في شرح مسلم يحرم رواية
الحديث الموضوع على من عرف كونه موضوعا او غلب على ظنه وضعه فمن روى حديثا علم وضعه
او ظن وضعه فهو مندرج في الوعيد قال ولا فرق في تحريم الكذب عليه عليه السلام بين ما كان
في الاحكام وما لا حكم فيه كالترغيب والترهيب والوعظ وغير ذلك من انواع الكلام فكله
حرام واقبح القبائح باجماع المسلمين الذين يعتد بهم في الاجماع الى ان قال وقد اجمع اهل الحل
والعقد على تحريم الكذب على احاد الناس فكيف بمن قوله شرع وكلامه وحي والكذب عليه كذب
عليه تعالى قال عز وعلا وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحي يوحى قال الحافظ جلال الدين السيوطي
اتفق علماء الحديث على انه لا يحل رواية الموضوع في اي معنى كان الا مقرونا ببيان وضعه
بخلاف الضعيف فانه يجوز روايته في غير الاحكام والعقائد قال وممن جزم بذلك النووي
وابن جماعة والطيبي والبلقيني والعراقي انتهى الخ كذا في ملا علي القاري موضوعات كبير صفحه ١

مطبوعه لاهور حرره[1] العبد المذنب المسکین محمد مرید محی الدین الحنفی القادری الغفوری البشاوری النوشهری عفا الله عنه

[2] المجیب ومصیب سید ابوبکر بن سید فضل شاه مرحوم ساکن مجبرگری

[3] ما قال المجیب فهو مصیب ولا یفتی ولا یحکم بحدث الموضوع فانه حرام کتبه الفقیر عبد الرحمن عفا الله
(مهر: عبد الرحمان ١٢٩٧)

[4] الجواب صحیح والمجیب مصیب کتبه محمد رسول شنواری عفی عنه
(مهر: محمد رسول ١٢٩٩)

[5] اجاب المجیب فهو مصیب عفی عنه
(مهر: محمد حسن ١٢٢)

[6] اجاب فقد اجاب کتبه محمد رحمت الله عفی عنه
(مهر: محمد رحمت الله ١٢٩١)

[7] المجیب مصیب کتبه محمد طاهر عفی عنه ١٣

بسم الله الرحمن الرحیم

سوال چه میفرمایند علمای دین متین شرع مبین درین مسئله که زن ذمیه شتم وسب رسول صلی الله علیه وسلم کرده است در ملک دار الاسلام قتل همین زنه که ذمیه در شرع شریف جایز باشد یانه وحکام اسلام را در قتل آن تاخیر کردن جایز هست یا نه بینوا توجروا رحمکم الله تعالی

الجواب هو الحق بالصواب واجب است بر حکام اهل اسلام که هر که سب انبیا علیهم الصلاة والسلام کند یا از جناب حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم کند یا از شیخین کند قتل آن زنه که ذمیه سبیه ونیست اهمال وسستی وتاخیر در قتل آن مثل ،، فی نصرانی وذمی تجرا علی الجناب الرفیع المحمدی صلی الله علیه وسلم بالسب فیما ذا یلزمه شرعا خصوصا اذا کان قصد غیظ المسلمین ومدحة النصرانیه ومذمة الاسلامیة اجاب یبالغ فی عقوبته ولو بالقتل فقد صرح علماؤنا بانه یجوز الترقی فی التعزیر الی القتل اذا عظم موجبه وای شیء من موجبات التعزیر اعظم من سب الرسول صلی الله علیه وسلم وهذا الذی یمیل

الم

الیہ نضق المومن فینبغی لحکام المسلمین قتلہ کی لاتجرأ اعداء الدین الی احراق افئدۃ المسلمین لسبب
بنیتہم من الکفرۃ المتمردین وعلی اللہ سبحانہ وتعالی اصلاح الاحوال ولا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی
العظیم الکبیر المتعال واللہ اعلم انتہی کذا فی فتاوی خیریہ للشیخ خیر الدین الرملی الحنفی استاد صاحب
در المختار وحضرت امام المتکلمین ابو منصور ماتریدی رحمۃ اللہ علیہ شاتم پیغمبر را
بکشتن فرمودہ واہمال درکشتن آن جایز نداشتہ تا قلع مادہ فساد گردد کقولہ ومن شتم
النبی علیہ السلام او اعابہ او اہانہ او فی شخصہ او فی وصف من اوصاف ذاتہ وکان الشاتم من
امتہ او غیرہا من اہل الکتاب وغیرہ ذمیا او حربیا وسواء کان الشتم صادرا عنہ عمدا او سہوا او غفلۃ
او وجدا او ہزلا فقد کفر خلودا بحیث ان تاب لم تقبل التوبۃ وحکمہ فی الشریعۃ المطہرۃ عند المتاخرین
المجتہدین اجماعا وعند اکثر المتقدمین القتل قطعا لابد للسلطان او نایبہ او القاضی او نایبہ ان یقتلہ
وکذلک الولاۃ والعمال وان اہملوا فی قتلہ بلا سبب الشرعی مع قدرتہم علی قتلہ فقد رضوا بما صدر عنہ من
الشتم مثلا وہو کفر منہم فالراضی بالکفر کافر وکذا الشتم الخلفاء الراشدین رضی اللہ عنہم خصوصا شتم
الشیخین رضی اللہ عنہما انتہی کذا فی التذکرۃ الابرار والاشرار من نفسہ ۱۲ ومن شتم محمدا النبی
صلی اللہ علیہ وسلم من غیر اضطرار کان کافرا العیاذ باللہ واللہ الموفق کذا فی النہایۃ ۱۲ فی الینابیع
لو عاب النبی علیہ السلام بشیء من العیوب یکفر لانہ استخفاف بہ وفی الاصل من سب رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم او غیرہ من النبیین من مسلم او کافر قتل وفی المحیط من شتم
النبی صلی اللہ علیہ وسلم او اہانہ او اعاب فی امور دینہ او فی وصف من اوصاف ذاتہ
سواء کان الشاتم من امتہ او غیرہا وسواء کان من اہل الکتاب او غیرہ ذمیا کان او حربیا
سواء کان الشتم او الاہانۃ او العیب صادرا عنہ عمدا او سہوا او غفلۃ او جدا
او ہزلا فقد کفر خلودا بحیث ان تاب لم تقبل توبتہ ابدا لا عند اللہ ولا عند رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم ولا عند الناس وحکمہ فی الشریعۃ المطہرۃ عند متاخر المجتہدین
اجماعا وعند اکثر المتقدمین القتل قطعا ولا یداہن السلطان او نایبہ فی حکم قتلہ انتہی

کذا فی خلاصة الکبری فی کتاب الفاظ الکفر حرره العبد المذنب المسکین محمد مرید محی الدین الحنفی القادری الغفوری البشاوری النوشهری عفا الله عنه وسایر المسلمین نقل مواهیر

١

٢

باسمه سبحانه

ساب الانبیاء علی نبینا وعلیه السلام کافر نقیل کذا فی المعتبرات الدینیة بقلم خود غلام دستگیر قصوری کان الله له

سنه ۱۳۰۷

٣

المجیب المصیب فهو موافق بالکتاب والسنة واجماع الامة کتبه الفقیر سید قاضی غلام محی الدین بخاری عفی عنه

٤

المجیب المصیب کتبه محمد رسول شنواری عفی الله عنه

محمد رسول

سید غلام محی الدین

٥

المجیب مصیب کتبه محمد طاهر عفا عنه

٦

المجیب مصیب وله نصیب هذا الحکم حق وصواب موافق بالکتاب والسنة واجماع الامة حرره الفقیر سید ابوبکر بن سید فضل شاه صاحب مرحوم ساکن گجرگری ضلع پشاور الحال در بمبئی مدرس مدرسه هاشمیه

٧

المجیب مصیب کتبه مفتی شرع نبی محمد شریف

المتوکل علی الله اللطیف مفتی شرع نبی محمد شریف

تمت تمام شد یوم یکشنبه سنه ۱۳۰۸ غره محرم الحرام